

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства молоді та
спорту України

№ _____

**Навчальна програма
з питань доступності, інклюзії та безбар'єрності для фахівців
Мінмолодьспорту, а також підприємств, установ та організацій, які
належать до сфери управління Мінмолодьспорту
(далі – Програма)**

Підстава для розробки Програми:

Відповідно до підпунктів 2⁴, 2⁹ пункту 4 Положення про Міністерство молоді та спорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 220 (зі змінами), підпункту 3 пункту 58 Плану заходів на 2025–2026 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2025 р. № 374-р, враховуючи результати опитування, проведеного Мінмолодьспортом серед надавачів послуг – державних підприємств, установ та організацій, які належать до сфери його управління, для визначення потреб фахівців у навчанні за окремими напрямками безбар'єрності.

Мета: розвиток компетентності фахівців сфери молодіжної політики, фізичної культури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності з питань доступності, інклюзії та безбар'єрності, розвиток умінь і навичок щодо недискримінації, доступності, інклюзії та безбар'єрності.

Перелік професійних компетентностей, на підвищення рівня яких спрямовано Програму: комунікація та взаємодія.

Цільова група: фахівці Міністерства молоді та спорту України, а також надавачів послуг – фахівці державних підприємств, установ та організацій, які належать до сфери його управління.

Тривалість реалізації Програми: один день очно, а також до 2-х тижнів навчання дистанційно.

Форма реалізації Програми: змішана.

Структура Програми:

Тема 1. Безбар'єрність в Україні та світі: історія розвитку, законодавча основа.

Тема 2. Концептуальні засади безбар'єрності.

Тема 3. Інклюзивний підхід під час ухвалення рішень публічними службовцями, а також надання послуг надавачами послуг.

Тема 4. Безбар'єрне спілкування та взаємодія (коректне спілкування, толерантність та чутлива мова тощо).

Тема 5. Культура безбар'єрності.

Тема 6. Освітні ресурси з питань безбар'єрності (самоосвіта).

Очікувані результати реалізації Програми:

ЗНАННЯ:

основ чинного законодавства у сфері безбар'єрності та інклюзивності;
сутності державної соціальної політики України щодо безбар'єрного середовища;

етики взаємодії із різними категоріями громадян України;

основ комунікаційної складової безбар'єрності.

УМІННЯ:

ухвалювати недискримінаційні рішення;

створювати умови щодо безперешкодного доступу людей з інвалідністю та маломобільних груп населення до всіх видів соціальних послуг;

використовувати інформаційні технології для забезпечення прав громадян України.

НАВИЧКИ:

застосування коректної лексики при спілкуванні із громадянами;

забезпечення реалізації державної політики прав людини в рамках створення безбар'єрного середовища.

Соціально-економічними наслідками реалізації Програми буде підвищення рівня компетентності фахівців сфери молодіжної політики, фізичної культури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності з питань доступності, інклюзії та безбар'єрності, розвиток умінь і навичок щодо недискримінації, доступності, інклюзії та безбар'єрності.

Користь програми полягатиме у збільшенні кількості фахівців, які отримують необхідні уміння, знання, навички з питань безбар'єрності, зокрема коректного спілкування, толерантності та чутливої мови тощо.

Ефективність Програми полягатиме у реалізації завдань програми з метою подальшого підвищення якості послуг, які надаються державними підприємствами, установами та організаціями, що належать до сфери управління Мінмолодьспорту, а також ефективності ухвалення управлінських рішень.

Реалізація програми дасть можливість презентувати учасникам актуальну інформацію щодо створення безбар'єрного середовища в Україні, що є запорукою збільшення кількості громадян України, які отримують якісні послуги.

Результативні показники в цифровому вимірі: у процесі реалізації Програми візьмуть безпосередньо участь не менше 100 учасників – фахівці Міністерства молоді та спорту України, а також надавачів послуг – фахівці

державних підприємств, установ та організацій, які належать до сфери його управління.

Завдяки використанню сучасних методів здобуття знань та навичок через інформаційні технології учасники підвищують рівень поінформованості щодо різних питань безбар'єрності.

Під час розроблення Програми враховано принцип безбар'єрності, забезпечення доступності для всіх учасників, вплив на жінок та чоловіків відповідно до принципів гендерної рівності, оскільки створено рівні можливості для участі як чоловіків, так і жінок.

Для досягнення безбар'єрності Програмою передбачено як фізичну, так і соціальну доступність. Програму розроблено відповідно до критеріїв інклюзивності, враховано потреби осіб з інвалідністю. Крім того, програма передбачає рівний доступ чоловіків і жінок до отримання відповідних знань та навичок, формування змішаних груп із урахуванням психологічного комфорту та безпечного, простору. Важливу роль відіграє підтримка тренера, який забезпечить участь кожного у програмі.

Такий підхід відповідає національним стратегічним пріоритетам у сфері безбар'єрності.

Під час реалізації Програми в умовах воєнного стану буде забезпечено відповідний рівень безпеки учасників, враховуючи усі вимоги правового режиму воєнного стану. Реалізація заходів здійснюється з дотриманням вимог законів України «Про національну безпеку України», «Про правовий режим воєнного стану», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні».

Посадова особа, відповідальна за реалізацію Програму:

Ачкасова Світлана Юріївна – начальник управління стратегічного панування та комунікацій Міністерства молоді та спорту України.

Перелік організацій, що беруть участь у реалізації Програми:

Громадська організація «Безбар'єрність» (за згодою).

Кількість працівників, залучених до реалізації Програми, із зазначенням фаху: 1 тренер.

Освітні ресурси з питань безбар'єрності (самоосвіта)

Освітні серіали:

1. Освітній серіал «Інклюзивна молодіжна робота» (див. також практ. пос.) «Інклюзивна молодіжна робота»).

<https://osvita.diia.gov.ua/courses/inclusive-youth-work>

2. Освітній серіал «Гендерна рівність та соціальна інклюзія в комунікаціях»
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/gender-equality-and-social-inclusion-in-communication>

3. Освітній серіал «Простою мовою про складне»
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/plain-language-for-complex-topics>

4. Освітній серіал «Вебдоступність»
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/vebdostupnist>

5. Освітній серіал «Держава без бар'єрів»
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-government>

6. Освітній серіал «Безбар'єрна грамотність»
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-literacy>

7. Освітній серіал «Інклюзивний вебдизайн»
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/inkluzivnij-vebdizajn>

8. Освітній серіал «Цифрові технології для людей з інвалідністю»
<https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-for-persons-with-disabilities>

9. Освітній серіал «Люди з досвідом війни. Гідність. Взаємодія» (див. також Посібник для тренера «ЛЮДИ З ДОСВІДОМ ВІЙНИ. ГІДНІСТЬ. ВЗАЄМОДІЯ»).

<https://osvita.diia.gov.ua/courses/people-with-war-experience-dignity-interaction>

Симулятори:

10. Симулятор «Гендерна рівність та соціальна інклюзія в комунікаціях»
<https://osvita.diia.gov.ua/simulators/gender-equality-and-social-inclusion-in-communication>

11. Симулятор «Люди з досвідом війни. Гідність. Взаємодія»
<https://osvita.diia.gov.ua/simulators/people-with-war-experience-dignity-interaction>

12. Симулятор «Люди з досвідом війни. Гідність. Взаємодія. Жестова мова»
<https://osvita.diia.gov.ua/simulators/people-with-war-experience-dignity-interaction-sign-language>

Гайди:

13. Гайд «Україномовний застосунок Digital Inclusion для безбар'єрного спілкування та творчості

<https://osvita.diia.gov.ua/guides/digital-inclusion>

14. Гайд "Безбар'єрність на публічній службі"

<https://nads.gov.ua/diyalnist/upravlinnya-personalom-na-derzhavnij-sluzhbi/organizacijna-kultura-na-publichnij-sluzhbi/haid-bezbariarnist-na-publichnii-sluzhbi>

Подкаст:

15. Подкаст «Цифрові можливості для людей з інвалідністю»

<https://osvita.diia.gov.ua/podcasts/cifrovi-mozlivosti-dla-ludej-z-invalidnistu>

16. Альбом безбар'єрних рішень

[https://mtu.gov.ua/files/big_city_lab_album_war_chapt_1-4-1_compressed%20\(1\).pdf](https://mtu.gov.ua/files/big_city_lab_album_war_chapt_1-4-1_compressed%20(1).pdf)

Посібники та рекомендації:

17. «Посібник для навчання з питань соціальної згуртованості й безбар'єрного середовища в молодіжному секторі»

<https://www.auyc.org.ua/youth-policy/posibnyk-dlia-navchannia-z-pytan-sotsialnoi-zghurtovanosti-y-bezbar-ierno-ho-seredovyshcha-v-molodizhnomu-sektori/>

18. Методичні рекомендації щодо організації функціонування молодіжного центру/простору

<https://www.auyc.org.ua/youth-policy/metodychni-rekomendatsii-shchodo-orhanizatsii-funktsionuvannia-molodizhnoho-tsentru-prostoru/>

19. Методичні рекомендації з питань формування безбар'єрності на робочому місці в державних органах

<https://nads.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsii-z-pytan-formuvannia-bezbariarnosti-na-robochomu-mistsi-v-derzhavnykh-orhanakh>

20. Посібник «Молодіжна робота, інформована про травму»

<https://rm.coe.int/posybynyk-trauma-informed-youth-works-ukr-digital-yfduii/1680a8ec2f>

21. Посібник «Інклюзивна молодіжна робота»
(<https://osvita.diia.gov.ua/courses/inclusive-youth-work>).

22. ДБН «Інклюзивність будівель і споруд»:

https://e-construction.gov.ua/files/new_doc/3622203486843700817/2025-04-30/7581de4e-8c74-4f97-ab42-dc6639d54eef.pdf